

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta, poštni predal 22.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII, Zadržni dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 35.

Sreda 1. maja 1929.

Leto IV.

Manifest strokovne internaci- jonale.

Delavcem vsega sveta!

Od leta 1889, torej pred štiride-
setimi leti, odkar je bil PRVI MAJ
določen kot dan demonstracije in
manifestacije za mir med narodi in
za delavsko zaščito, je internacio-
nalno delavstvo nepretrgoma dvi-
galo svoj glas za mir med narodi,
za internacionalno razsodišče, za
delavsko zaščito in zakonito dolo-
čitev osemurnika ter vladajočemu
razredu vseh držav te svoje za-
hteve dajalo vedeti v posebno živi
obliki.

Svetovna vojna je na najstraš-
nejši način to delo pretrgala in vko-
vala celi svet v strahote medseboj-
nega oboroženega obračunavanja.

Vkljub temu, da je medtem vojna
po Kelloggovem paktu zaznamovana
kot izven zakona, mir ni zasiguran.
Ako se miroljubni del narodov ne
pokaže ravno tako vneti in delaven
za mir, kakor so nacionalisti in
vojni hujskači vneti za vojno, se
bo nekega dne začelo zopet med-
sebojno klanje.

Dolžnost delavstva je, da v novi
generaciji, ki strahote vojne ni po-
kusila, gojimo do vojne čut odvrata
in delavstvo ne sme vzbujati nobe-
nega dvoma, da je proti vojnam.

Ko se je pred desetimi leti se-
stala prva delavska konferenca v
Washingtonu, so kapitalisti in vlade
še mislili na obljube, ki so jih dali
delavstvu med vojno. Sprejet je bil
program o delavski zaščiti, ki je
predvsem določal zagotovitev osem-
urnika. Kimalu so se pa začeli od teh
obljub umikati in skoro nič poseb-
nega se ni izpolnilo. Predvsem se je
odklonila glavna zahteva delavstva
da se uzakoni osemurnik. Kar se je
doseglo, se je doseglo samo z orga-
niziranim pritiskom delavstva.

Vladam in podjetništvu je treba
pokazati, da delavstvo ni priprav-
ljeno pustiti se potisniti v stran in
da bi pustilo reakciji zlomiti dose-
žene uspehe.

Prvi maj letošnjega leta naj vla-
dajoči razred v prvi vrsti spomni na
zahteve delavstva po miru med na-
rodi in zahteve po uzakonitvi osem-
urnika. Zato pozivamo vse člane
strokovnih organizacij v vseh drža-
vah, da tudi letos Prvega Maja de-
monstrirajo in manifestirajo mo-
gočno za

**ustanovo mednarodnega
rzsodišča,**

**izvedbo obsežne delavske
zaščite,**

uzakonitev osemurnika.

Ker delavstvu njegovi nasprot-
niki dajo, kakor kažejo izkušnje, sa-
mo toliko, kolikor si z močjo svojih
strokovnih organizacij izvojuje, poziv-
vamo živo vse delavstvo, da svoje
organizacije vedno bolj množi in
krepi, da bo moglo vsa nasprotstva,
ki se stavijo na pot napredku soci-
jalnega razvoja, uspešno prekoračiti.

Strokovna internacionala.

Culkovski:

Solncu nasproti.

Bratje, glejte, žarek, ki prodira
v temno ječo naših težkih dni;
omajuhčo vero v nas podpira,
v srcih novo upanje budi!

Pustimo za seboj dušičo temo,
zavriskajmo v solnično pomlad!
S koraki lahкими v bodočnost gremo,
če bratu vsak ostal bo brat!

Pustimo za seboj vse zle prepire,
napuh, sebičnost in zavist,
vse dvome in malenkostne obzire,
naj mar nam obča bo korist!

Ne plašite se težke, strme poti,
čeprav na nji že mnog je pal;
dokler smehlja se svetli cilj naproti,
bo padajoči zopet vstal.

Bratje, glejte, na stečaj odpira
črna ječa dolge se noči,
že mladi dan v njo vriskajoč prodira,
v življenje novo nas budi!

Kvišku, k solncu, k svobodi!

Simbolizem letnih časov.

Štirj letne čase imamo: zimo, po-
mlad, poletje, jesen. Najlepši letni
čas je pomlad. Najlepša doba pomla-
di in sploh leta, je pa mesec maj.
Zlasti v svojem prvem začetku, ko
se narava najbujnejše probuja v
cvetju in zelenju, v novem življenju,
v novi mladosti, v novi luči.

Stara kakor svet je religija po-
mladi, odnosno njenega najlepšega
meseca. V egipčanskem, v grškem,
v rimskem bajeslovju, verah vseh ča-
sov, v šegah in riktih vseh narodov
najdemo ovekovečeno to lepo tradi-
cijo praznovanja vsake nove pomladi,
vsakega novega probujenja narave
in ljudi.

Pomlad, to je vstajenje, to je novo
življenje, to je sila, to je solnični žar,
to je topla, večno se vračajoča mla-
dost!

Pomladi so se klesali v vseh ča-
sih najlepši kipi, slikale najlepše sli-
ke, pele najlepše pesmi.

Od pračavnine do današnjega dne
se je ohranil simboličen običaj ča-
ščenja pomladi. V modernem težkem
času, ko je življenje tako naporno in
tesno in se je pozabilo na toliko sta-

rih šeg, namenoma tudi opustilo
marsikatero tradicijo iz preteklosti
ali pa malikovalstvo, se je morda
edino ta lepi, prirodno, življensko in
filozofsko pomembni običaj spomla-
danskega rajanja in časčenja, ki smo
ga prevzeli iz starih časov, ohranil,
posplošil, takorekoč še bolj poten-
ciral.

Vse se veseli nove pomladi, zlasti
letos, pri tej hudi zimi in pri tolikem
dežju.

Slovenski običaj pomladanskih
kresov je pravzaprav poganski obi-
čaj vžiganja ognjev pomladi, vstaje-
nju narode, ki se vsa na novo okin-
ča in oživi, da sprejme vase z novim,
toplím solničnim žarkom novo seme,
ki ga pridni kmet zaseje in ki bo v
poletju pognalo visoki zlati klas.

Vsa vjeta v tej misli je tudi zna-
na latinska pesem o čudotvornem
maku, ki ga zima oklepa, dež moči in
veter lomi, pa se vendar vedno znova
požene iz svojih tal, iz svojih ko-
renin, in po kateri je naš slovenski
pesnik Oton Zupančič zložil ono le-
po svojo pesem:

Mak, mak, mak,
sredi polja kima;
mak, mak, mak,
rdečo glavo ima.

To je delavec!

TA, KI STOJI V TOVARNAH ob
stružnicah, dan za dnem. Ki vleče
navoro naprej in nazaj. Vedno isto
navoro, dokler je roka, ki vleče na-
prej in nazaj navoro, ki udarja na-
prej in nazaj!

TO JE DELAVEC!

Ta, ki stoji v kovačnicah ob veli-
kih parnih kladivih. Majhen, sklju-
čen. Se goni za padajočim kladivom.
In kladivo bije, bije, bije! Vsak dan!
Leto za letom! Vse življenje!

TO JE DELAVEC!

Ta, ki se vozi v jamo. Strmo, na-
prej nagnjen, zgrbljen. 300, 400, 500,
600, 800, 1000 metrov. Koplje vedno
premog ali železo, Vsako uro! Sklju-
čen! Zgrbančen! Na trebuhu! Vedno
samo koplje, koplje, koplje! Stari
oče, oče, sin! Trije rodovi!

TO JE DELAVEC!

Ta, ki stoji ob plavžih. Ki nosi vse
življenje samo opeko! Ki vedno vrti
okrogle velike in male luknje. Ki
vedno neta kotle! Ki v pisarnah piše,
piše, piše! Ki svoje življenje sa-
mo koplje prst, pesek, prst, dokler
samega sebe ne zakoplje. Vsak, ki
ga ŽRE NJEGOVO LASTNO DELO:

TO JE DELAVEC!

In ki zato stanuje v zadnjih okra-
jih mest. Po kleteh in podstrešjih.
Reven, propadel, lačen! Ki zaprt v
stanovanijske kasarne z ženo in otro-
ci v štirih, šestih, osmih, v dvanaj-
stih stanuje v eni ali dveh sobah:

TO JE DELAVEC!

In ki je kljub temu prihajal na
delo, vsako jutro, vsak poldan, 40,
50, 60, 70 let, dokler se ne zgrudi:

TO JE DELAVEC!

Ta, ki se končno zave! Ki se
hoče rešiti svojega življenskega pri-
silnega dela! Ki se upira! Se zave
svoje moči in sile svojega človeškega
življenja! In se upre!

TO JE DELAVEC!

Vsi narodi so vedno močno go-
jili simbolizem letnih časov. Pred-
stavljali in upodabljali so si na svoj
način posamezne dobe v letu. Intere-
santno je, da so se dobro zavedali,
da je treba vseh štirih letnih časov,
da zemlja obrodí. Tudi zimi so pripis-
ovali koristen pomen, kot čas po-
čitka, v katerem se zemlja pod de-
belo snežno odejo lahko mirno nspi.
V zimi so videli potrebno nasprotje
poletja, ko rodi intenzivno delujoča
zemlja iz sebe klas in sad — hrano
človeško. Najlepši je pač simbolizem
pomladi in poletja. Pomladi kot do-
be prerajanja, presnavljanja, mlado-
sti, sejanja, poletja kot doba zrelosti
in žetve.

V tej simboliki letnih časov je
pravzaprav vsa filozofija življenja,
kolikor jo doslej poznamo. Ostra zi-
ma je jamstvo lepe pomladi, lepa po-
mlad je pa jamstvo plodnega poletja
in obilne jeseni.

Zato je Virgilij najpriprostejši
pesnik antike, ker je v svojih elegič-
nih pesnitvah tako lepo opisal ta več-
ni proces večno se prenavljajoče na-
rave. Vse se vrača.

Zato pozdravljamo tudi vsi mi
vsako povrnitev pomladi z občutki
najčistejšega veselja, ker pomlad, to
je mladost, to je solnični letni čas.

C. J.:

Misli Fr. Šukljeta k bodoči ustavi.

V zadnji številki »Časa« je Fran Šuklje, bivši dolgoletni državni poslanec in zadnji še živeči deželni glavar kranjski priobčil razpravo o ustavi in upravi. Šuklje je po svoji naučni spremi in po obilnih izkušnjah, ki jih je pridobil na raznih poljih javnega življenja in državne uprave, gotovo poklican, da nam pove, kako gleda na razvoj našega državnega življenja in da nam razodene pravice, ki naj bi bili po njegovih mislih merodajni za bodočo državno ureditev.

V Šukljetem članku je najti mnogo koristnih idej, opazovanj in izkušenj, ki so vredne vsega vpoštevanja ali pa ki silijo k razmišljanju. Tako na primer Šuklje dobro povdarja pretežno važnost uprave. Glede razdelitve države na pokrajine po njegovih mislih ne morejo biti merodajni historični ali etnični (narodnostni) momenti, temveč gospodarsko-geografski vidiki. Dobro poudarja idejo, da brez samouprave ni prave svobode in prave demokracije.

Zanimivo stališče zavzema Šuklje glede občin. Kdorkoli pri nas govori o komunalni politiki, običajno pričinja v trditvi, da se naše selške občine premajhne in da jih je treba združiti v večje upravne občine, češ, da se bo šele s tem omogočila prava občinska samouprava. Tudi v prejšnjem kranjskem deželnem zboru so že pred več desetletji sklepali o zakonu, ki je predvideval ustanovitev večjih upravnih občin. Kljub tej komunalno-politični doktrini, ki jo gonijo teoretiki že več kot 50 let, pa moramo konstatirati dejstvo, da se število občin n. pr. na Kranjskem od časa, ko je stopil sedanjí občinski zakon v veljavo, ni zmanjšalo, temveč povečalo. Samo v par slučajih se je izvedla združitev več občin, toda vedno ob največjem odporu prizadete občine, ki je izgubila svojo samostojnost. Zadnji tak slučaj smo doživeli lansko leto ob združitvi občine Hotič z Litijo. — Šuklje pa je političen realist in prav pravi, da naj ostanejo občine kakor so, ker se jim je ljudstvo že privadilo, pač pa naj se jim odvzamejo gotove gospodarske in socialne naloge, za katere so občine gospodarsko prešibke in naj se prepuste višjim samoupravnim telesom, n. pr. sodnim okrajem, ki so po svojem obsegu in po svoji gospodarski strukturi lepo zaokrožene socialne celote.

Kot političen realist se nam razodeva Šuklje tudi s svojim mnenjem o splošni in enaki volilni pravici. Prižnava, da on za svojo osebo ni navdušen za splošno in enako volilno pravico, računa pa z dejstvom, da ta pravica že eksistira in da si široke mase te svoje pravice ne bodo z lepa dale iztrgati iz rok. Zahteva torej, naj bi se politični parlament volil

na podlagi splošne in enake volilne pravice.

Glede ustave pa zavzema stališče, da je vidovdanska ustava v svojem pretiranem radikalizmu ustanovila eno samo parlamentarno zbornico, namreč Narodno skupščino. Po njegovem mnenju ni v celem kulturnem svetu niti ene države, ki bi parlamentarni razvoj prepustila enemu samemu parlamentarnemu telesu. Povsod sta po dve zbornici. Na videz je ta Šukljeta trditev mogoče točna. Če pa gledamo v ustrojstvo sodobnih demokratičnih držav, ne moremo izpregledati, da se težišče državne, zlasti zakonodajne oblasti čimdalje bolj koncentrirata v eni zbornici in sicer v spodnji zbornici. Ni se mi treba sklicevati na Anglijo, kjer postaja gornji dom čimdalje bolj samo še historična dekoracija. Pogledmo v bližnjo avstrijsko republiko: formalno ima sicer dvodominni sistem, dejansko pa vrši vso državno oblast »Nationalrat«. »Bundesrat« pa ima samo neznatne prerogative in ne more stvarno ovirati »Nationalrata« v njegovem kretanju.

Vendar Šukljetu se za naše razmere ne zdi primeren tak dvodominni sistem, to je sistem dveh zbornic z bistveno isto kompetenco. Pač pa smatra za premereno, da se zakonodajno delo razdeli med dve parlamentarni telesi, ki bi drugo od drugega povsem ločeno in neodvisno razpravljali v svojem delokrogu. Ti dve zakonodajni telesi naj bi bili politični parlament in gospodarski parlament. V delokrog političnega parlamenta naj bi spadala predvsem zunanja politika, vojska in finančni zakon (državni proračun in računski zaključek s splošno debato o državnih upravi). Vse kompleks gospodarskih stvari pa naj bi pripadal gospodarskemu parlamentu.

To Šukljeto idejo, da naj bi se zakonodajna razklala na dva drug od drugega povsem neodvisna dela, smatram za absolutno napačno. Nikdar v zgodovini in nikjer na svetu še ni bilo take državne ureditve. Šuklje je političen realist, tukaj se je pa spustil v oblake golih umskih spekulacij. Ni države, v kateri bi se bil tak sistem že preiskusil. To bi bil za našo državo preneveren eksperiment. Taka razdelitev zakonodaje se mi zdi tudi čisto nemogoča. Ni politike brez gospodarstva, ni gospodarstva brez politike. Sploh je politika sinteza vsega narodnega gospodarskega in kulturnega življenja. Sodobna zunanja politika ni več prazna diplomacija, temveč je izrazito gospodarsko delo. Vojaške stvari ne obstoje samo iz službenega reglementa in rekrutnega kontingenta. Vojni sistem se v sodobnih državah globoko zajeda v celo narodno gospodarstvo

(železnice, občila, težka in kemična industrija itd.). In celo finančni zakon! Na primer zaščitna carina, ki zamore odločilno vplivati na razvoj industrije ali agrikulturne. O vseh stvareh naj bi odločal politični parlament. Kaj bi sploh ostalo gospodarskemu parlamentu? Sploh bi se zakonodajna kompetenca obeh zbornic, kakor si jih zamisli Šuklje, ne dala točno omejit. Neizogibni bi bili neprestani težki kompetenčni konflikti med dvema — suverenima zbornicama. Razen tega ima moderna država važne svojstvene naloge, ki niso niti čisto politične, niti čisto gospodarske. Na primer kulturne stvari, interkonfesionalne zadeve, kazensko pravo itd. Katera zbornica naj

bi o teh in podobnih stvareh odločala? Mislimo, da je zoper Šukljeto zamisel dovolj načelnih in pravnotehničnih pomislekov. Zanimivo je, da so se podobne ideje rodile tudi že v drugih glavah. Isto misel je sprožil tudi profesor zagrebske trgovske visoke šole dr. Ivšič v predavanju, ki ga je imel začetkom letošnjega marca v zagrebškem pravniškem društvu. Ustanovitev dveh sporednih zbornic je predlagala tudi SLS v svojem ustavnem načrtu, ki ga je predložila ustavotvorni skupščini. Skušnja uči, da krive ideje pogosto kaj hitro najdejo pot med ljudstvo, zlasti v neuravnoteženih časih. Potrebno je torej, da se pravočasno in odločno od njih ogradimo.

Franjo Aleš (Klagenfurt):

Slovenska narodna manjšina v Avstriji.

Ljubljanski listi prinašajo od časa do časa »žalostne konstatacije« o kulturnem zatiranju in raznarodovanju slovenske narodne manjšine v Avstriji, ki je pred vsem pomembna še na Koroškem, v spodnjem in vzhodnem delu, to je v Rožni dolini in okolici Velikovec (Völkermarkt). Te vesti pa so ne le samo tendenciozne, nego tudi več ali manj neresnične in brez prave podlage. V resnici je položaj čisto drugačen in o kakšnem kulturno-narodnem suženstvu in zatiranju ni prav nobenega sledu.

Po plebiscitu, dne 10. okt. 1920. leta, ki je nesrečno izpadel za Jugoslavijo, se narodnostni prestiž ni dosti izpremenil. So sem pa tja slučaj, kjer so se Slovenci v Avstriji opredelili kot Nemci, toda mi vemo, da taki slučaj niso edinstveni v zgodovini narodnih manjšin. Za narodno asimilacijo je najbolj dovzetna inteligenca in to vedo Slovenci prav dobro tudi v Jugoslaviji. Spomniti se je treba samo na čase bivše Avstro-Ogrske, ko je slovenska inteligenca nemškutarila! Kmeti in delavci pa ostaneta večina zvesta svojemu materinemu jeziku.

Na Koroškem veljajo v tem oziru pravi zakoni in zato se ni čuditi, da vsaj tu, toda samo tu morem najti znakov nacionalnega propadanja Slovencev v Avstriji.

Da pogledamo socialno strukturo Slovencev na Koroškem, vidimo, da nam daje to-le sliko:

Nad polovico prebivalstva je revnega kmetijskega stanu, le mal odstotek je srednjih, bogatih pa v splošnem ni. Ena četrtno tvori industrijski proletarijat, ki prihaja iz kmetov v mesta in se preživlja po provincialnih industrijskih centrih spodnjega in južno-vzhodnega dela Koroške, a ostali odstotek tvorijo mali obrtniki in takozvana »narodno-zavedna« inteligenca, to je par študentov iz Dunaja, kaplanov in svobodnih poklicev.

Slovenci kot organizirana narodna manjšina v Avstriji ne pomenijo v političnem oziru nič; prav tako pa je treba poudariti, da dve tretjini koroških Slovencev tudi ne stremi v svojih političnih idealih za dosego takega priznanja od strani Nemcev. Kajti manjšina se je popolnoma opredelila po svoji politični zrelosti in se priključila onim splošnim strankam, ki streme po svojih programih in političnih bojih za uresničenje svojih izrazitih, bodisi stanovskih odn. razrednih zahtev.

Razumljivo je in čisto samo ob sebi umevno, da deli prebivalstvo skoraj vsake evropske države, kjer je še demokracija, svoja mnenja in nazore v političnih strankah. Tako tudi v Avstriji. Avstrijska socialna demokracija ima v narodnostnem programu čisto drugo načelo kot na primer avstrijski Velenenci. Prav tako pa je narodnostna taktika Velenencev do koroških

Slovencev povsem različna od one socialnih demokratov. Socialna demokracija Avstrije je bila prva, ki je na merodajnih mestih imela skrb za potrebe in zahteve Slovencev! Jasno pa tudi mora biti, da je fašističen element v Avstriji zopet drugače orijentiran napram narodnostnim težnjam Slovencev, saj je vendar znano, da so fašisti v tem oziru vse drugo kot tolerantni.

Politična opredelitev slovensko govorečega prebivalstva Koroške je torej ta-le: Okoli 40% Slovencev pripada avstrijski socialni demokraciji in se z njo bori za izboljšanje svojih gospodarsko-socialnih pogojev. Približno 30% pripada slovenski gospodarski stranki (Hospitantje krščanskih socialcev), ostali odstotek pa pripada delno avstrijskim fašistom, koroškemu Landbundu, celo avstrijskim komunistom, ali pa so še nadalje ostali politično indiferentni.

V slovenskem jeziku izhaja le en časopis. To je »Koroški Slovenec«. List ima poleg nacionalno-šovinističnega tudi izrecno odkriti kataloški klerikalni značaj ter je obenem tudi glasilo slovenske gospodarske stranke.

Socialna demokracija na Koroškem polaga na slovenske delavce in kmete izredno veliko važnost. Vsled tega si je pridobila med slovensko govorečim prebivalstvom velik ugled. Pripomočla pa je tudi, da se je sprejel za Slovence znani zakon o kulturni avtonomiji. Zato je lahko ponosna, da ji slovensko govoreči delavec in kmet zaupata v boju za razredne interese delovnega ljudstva.

Kot razredno glasilo se bori »Kärntner Volksblatt« (Koroški ljudski list) kot glasilo koroške socialne demokracije tudi za interese slovenskih delavcev, ki se v razrednih — in to je najvažnejših — vprašanjih istovetijo z nemškimi. So prav tako enakovredni sodruzi in bojevni tovariši, ki imajo važne funkcije v gibanju.

Kot razredna in kulturna institucija delavstva pa polaga Delavska zbornica za Koroško v Celovcu tudi za naše delavce veliko pažnjo. Tajnik Koroške Delavske zbornice, sođr. Newole, je v sporazumu in na predlog tajnika Ljubljanske Delavske zbornice, sođr. Uratnika in šefa kulturno-prosvetnega odseka Del. zbornice v Ljubljani s. Štukelja, ustanovil za slovenske delavce v Avstriji prav lepe knjižnice. Take knjižnice s slovenskimi knjigami so doslej ustanovljene že v Borovljah, Železni kapliji in v Bistrici v Rožu.

Kakor so netočni glasovi o politično-gospodarskem zatiranju in preganjanju Slovencev, tako so netočni tudi glasovi o kulturnem zapostavljanju. Za Slovence velja kulturna avtonomija in morejo v sòlskem odn. splošno izobraževalnem delu v slovenskem jeziku ustanoviti kar hočejo. Toda to

Bratko Krefc:

Človek mrtvaških lobanj.

Kronika raztrganih duš.

106

Začetnica je bila, a talentirana, pa je morala igrati bolj epizodne in stare vloge. Prijazna je bila z njim in mu obljubila, da bo dramo prebrala in čez par dni mu bo javila svojo odločitev.

»Gospodična, ne pustite me na cedilu. Prav lepo vas prosim. Vse že imam, samo igralke še nimam ...«

»Mislim, da bom. Rada se družim s študenti, saj sem še nedavno bila sama ...« Tri dni potem pa mu prinese gledališki sluga rokopis »Nemoči« s pismom, kjer mu igralka javlja, da je zbolela. Leo se je podrobno pozanimal za njeno bolezen pri gledališkem slugi, ki pa mu je dejal kar naravnost: »Na živcih je bolana. Vse igralke so histerične. Jaz jih že poznam. Sem že dvajset let pri teatru. Zwanzig Jahre! Ich war auch unter Oesterreich beim Theater. Hab' schon viel durchgemacht. Schauspielerinnen, das ist ein ganz besonderes Kapitel in der Weltgeschichte. Hab' die Ehre ...« Leo se mu je zahvalil in zadnje besede, kakor jih je sprejel kot šaljivo opombo, so bile v tem trenutku zanj grenko resnične. Deset dni še — igralke pa nima. Moj bog, kaj bo ... Toda na koncu igralkinega pisma je bil majhen nasvet ... »Obrnite se mogoče na gospodično Komanovo. Ona bi bila za to vlogo kot nalašč in mislim, da bi jo tudi prevzela ...« Gospodična Komanova je bila njegovo poslednje upanje. Ves pogum, ki mu je preostal, je zbral, in se napotil v gledališče. Naj

bo kakor hoče ... Če bo, bo, če ne, ne ... Samozavestnih korakov je šel na oder, kjer je bila vaja. Vprašal je inšpicijenta po gospodični Komanovi. Povedal je, da ima nastop. Naj malo počaka. Gospodična Komanova je bila drugo leto pri gledališču in je igrala ljubimke. Po kritiki so-deč ni imela posebnega uspeha. Tudi Leo se je spominjal njenega nastopa v »Jesenskih gosliih«. Pretežka se mu je zdela. Ni še bilo ravnovesja nad obliko in vsebino.

»Gospodična Komanova, nek gospod vas čaka ...« ji je pošepnil inšpicijent ter ji pokazal mladega Vuka, ki je držal v roki prepis svoje drame.

»Dovolite, gospodična! Leo Vuk, maturant. Prišel sem z majhno prošnjo k Vam. V Narodnem gledališču nameravamo prirediti 3. marca umetniško dramo v korist Dijaškega podpornega društva. Radi bi vprizorili kratko enodejanko iz študentovskega življenja »Nemoči«, pa nimam igralke, ki bi dobro rešila to vlogo. Vi bi bili kot nalašč. Poznam Vas po vaših zadnjih nastopih in prav hvaležen bi vam bil, če bi prevzeli vlogo Gospodinjje ...«

»Ali mislite, da bi bila zame ...«

»Gospodična, o tem ni treba izgubljeni besedi.«

»Končnega odgovora vam ne morem dati, ker drame ne poznam.«

»Vloga je sicer težka, a hvaležna. Mlada, strastna gospodinja zapeljuje svoje študente ...«

»O, o, ali mislite, da bom jaz to znala?«

Leo ji je izročil rokopis.

»Gospodična, vi ste moja poslednja nada. Od-krito povedano, saj bi poiskal še koga drugega, toda želim si predvsem vas. Ako me vi pustite na cedilu, onemogočite akademijo. Prosim vas, res, prav lepo vas prosim, da kar brez obotavljanja prevzamete. Jutri popoldne ob dveh se snidemo v mali sobi Narodnega doma ...« Leo je poklical iz preteklosti svoje kavalerske zmožnosti in sugestivno govoril gospodični, da je po njegovem odhodu začela takoj prebirati rokopis. Drugi dan so jo čakali že pred dvemi. Nekoliko se je zakasnila. Leo je predstavil Mirka in Frančeka, ko je gospodična posegla vmes: »Oprostite, gospod Vuk, ampak le vloge ne morem prevzeti ...«

Leo je prebledel.

»Zakaj ne?«

»Pretežka je zame.«

»Oprostite, vi podcenjujete samo sebe. Nikakor. Vlogo boste rešili gotovo dobro.« Govoril je, kot so mu v razburjenosti tekle besede. Ko jo je prepričal, da bo prav gotovo vlogi kos, je prišla s prvo stranjo na dan.

»Da vam povem odkrito: bojim se je. Kaj bodo rekli ljudje? Gospodinja je tako strastna, zapeljiva ... ne leži mi. Nerodno mi je ...«

»Za božjo voljo, gospodična! Igralka ste, pa imate take predsodke. Nikar se ne sramujte. Vlogi ste kos in rečem vam, da jo boste še vzljubili. Poskusiva drugi prizor ...« Leo se je zanašal edino še na sugestivnost svoje režije. V naglici je razpostavil stole, nakazal sceno in poskusila sta enkrat, dvakrat ...

»No, gospodična, saj bo ...«

skoro ni potreba, kajti v šolskem ozirju imajo Slovenci svobodo.

Knjiga dr. V. Paschingerja »Landeskunde von Kärnten«, Klagenfurt 1923, navaja tozadevno tole statistiko: Od osnovnih šol na Koroškem je skoraj 25% onih, kjer se vrši elementarni pouk v slovenskem jeziku. Vseh šol je 366, od teh torej 85 (pet in osemdeset) utrakvističnih, to je takih, kjer se poučuje najprej v slovenskem jeziku, pozneje pa v slovenščini in nemščini! Kot znano, je bilo oddanih leta 1920 za Jugoslavijo v coni A 15.279 glasov. Slovencev na Koroškem je po uradni cenitvi okoli 87.000, a število celokupnega prebivalstva z dne 31. decembra 1928 je 389.931. Ako primerjamo te številke s številkami osnovnih šol, tedaj smo si popolnoma na jasnem. Končno moram podčrtati še nekaj in to je: V koroških srednjih šolah se poučuje tudi slovenščino!

Da reasumiram: slovenski del Korošcev je s tem položajem zadovoljen, vsaj mnogo bolj zadovoljen, kot so morda Slovenci v fašistični Italiji. Boj, kateremu se je slovenski element v glavnem pridružil, je borba proletarijata proti buržuaziji. Klerikaliziran šovinistično-nacionalni delec postaja šibkejši in nezdatnejši, ker je izgubil pravico do obstoja, kajti še pred plebiscitom je večina naših delavcev in kmetov obsodila tako borbo, kakršno še danes vodita dr. Petek in župnik Starec v imenu slov. gospodarske stranke v Avstriji.

Te ugotovitve pa moram poudariti zato, da bodo naši delavci videli, kako pojmujejo nacionalna in razredna vprašanja rojaki v avstrijski republiki.

Vojna s plini mora ostati!

Nemški predlog, da se naj prepove vojna s strupenimi plini, je bil odklonjen.

Na seji od 24. aprila pripravljalne razorožitvene komisije je bil predlog Nemčije, po katerem bi se naj v vojni metanje strupeno-plinskih, ognjenih ter eksplozivnih granat iz zraka prepovedalo ter preskrbelo za varstvo civilnega prebivalstva proti zračnim napadom. Ta predlog je bil od strani zastopnikov raznih vojaških držav z različnimi argumenti pobijan ter končno odklonjen. Za predlog so glasovali samo delegati Nemčije, Rusije, Kitajske, Švedske ter Holandske.

Da je razorožitvena komisija in bo toliko časa čisto navadna komedija, dokler ne bodo države zastopane po delegatih delavstva, je gotovo.

Čulkovski:

Komu se dopade . . .

Komur se dopade naj si glavo razbije, naj ga kanonade polt kurja oblije; samo o kulturi naj ne govori, in preroka na križu naj ne sramotil!

Nace Mihevc:

Prekucuhi.

Prvi majski shod je ljubljansko meščanstvo spravil v vidno zadruho. Ze teden dni pred shodom so preseñeni zadrževali sapo ter drug drugemu šušljali na ušesa in se izpraševali, kaj misliš, kaj bo. E, kaj, s Švico imajo zvezo, od tam dobivajo bombe in prvega maja hočejo poizkusiti akcijo. Tako in slične razgovore si kar povprek slišal po vseh takozvanih boljših lokalih. Strah je ljubljanskim meščanom tako zlezal v kosti, da je na dan pred prvim majem in prvega maja cele trope družin bežalo na Ježico, Črnuče in v druge kraje na kmetih. To je bil menda prvi poizkus Ljubljancanov v turistik in zletih na kmete, ker se je ta šport med njimi razvil šele po tej dobi.

Tudi deželni predsednik baron Winkler je skrbel vzorno, da Ljubljane ne zadela preteča nevarnost. V ta namen je izposloval pri vojaški komandi, da je vojaško poveljstvo dalo bataljon kranjskih »Janezov« v vojni opremi v varstvo strahopetnih Ljubljancanov. Bataljon je bil postavljen na dvorišče Kauškove hiše na Dunajski cesti (sedaj trgovina Schneider & Verovšek); delavski shod prvega maja pa se je vršil nasproti v restavraciji »Evropa«, sedaj kavarna »Evropa«. Bataljon je stal na straži od ranega jutra pa do pozne noči ter je dobil ta dan kot vojno doklado vsak vojak po en zavoj tobaka in štiri krajcarje.

Sodrug in sodružica, čitatelj in čitateljica „Delavske Politike“? Ali ste že člani „Cankarjeve družbe“? Ali ste čekovne položnice, ki ste jih prejeli z manifestom vred, že izpolnili in odposlali članarino 20 dinarjev? Ako še niste, pošljite takoj ta znesek, da postanete člani! Če ste zgubili položnico, kupite jo pri pošti za 25 para, številka ček. računa „Cankarjeve družbe“ je 13.703.

Vsak čitatelj in naročnik, vsaka čitateljica in naročnica mora biti član „Cankarjeve družbe“. To zahteva naš proletarski ponos in naša zavednost. Živela „Cankarjeva družba“!

Prostori v restavraciji »Evropa« so bili že pred deveto uro zasedeni. Na shod je prišlo okoli 200 delavcev, ki so praznovali prvi maj, drugi pa so bili radovedneži in špijoni.

Na lepem shodu je govoril sodrug Volk. Sodrug Volk je bil velik človek, nosil je črno brado ter je imel jako prikupljiv močan glas.

Iskreno je s. Volk pozdravil zborovalce in pričel govoriti nekako takole:

»Čudim se, ko nas je tako malo, pa nas straži bataljon vojakov. Ničesar se nam ne more zgoditi, ker smo tako zavarovani. Kaj hočemo pravzaprav mi? Hočemo en praznik za delavce v letu, ki danes nimajo nobenega praznika. Tisti pa, ki imajo na leto 365 praznikov, so pa proti temu.« Tedaj zakriči nekdo pri vratih: »Papež in nihče drugi nima pravice zapovedati praznika!« Medklicu je pritrjevalo kakih dvajset ljudi, drugi pa so ostali povsem mirni.

Po pomirjenju je s. Volk nadaljeval svoj govor. Pojasnil je sklep socialistične internacionale v Parizu z dne 30. in 31. decembra 1889 ter nato govoril o potrebi osemurnega delavnika in pokazal zlasti na razmere v Ljubljani, kjer so delavci delali samo po tovarnah 12 ur, po obrtih pa po 14 do 16 ur na dan. Mnogo delavnic v Ljubljani pa sploh ni poznalo opoldanskega odmora, razen obed.

Toda s. Volk je imel za vsakogar prvega maja, so mu delavci živahno pritrjevali, dočim je onih dvajset razgrajacev vedno delalo medklice, češ,

da hoče biti več kot sveti oče papež in preko njega postavljati praznike.

Toka s. Volk je imel za vsakogar takoj pripravljen odgovor in se v svojih izvajanjih ni dal motiti. Tako je nekdo zaklical govorniku »prekucuh«. S. Volk mu je promptno odgovoril, da smo prekucuhi, ker hočemo dapašnje družabne razmere izboljšati in ustvariti iz njih pravične razmere, da bi imel v njih tudi tisti svoje pravice, ki vse stvarja, kar vidite in ta je delavec. S. Volk je govoril nad eno uro in napravil na poslušalce globok utisk.

Po shodu se zborovalci nikakor niso hoteli raziti. Nastalo je med resnimi delavci in onimi ljudmi, ki so prišli na shod po inicijativi ljubljanskih cerkvenih krogov, prerakanje. V prepiru je šlo samo za to, da praznikov ne sme nihče drugi zapovedovati kakor sam papež.

Ljubljanske inteligence takrat ni bilo med delavstvom; edini dr. Jakobby, ljubljanski zobozdravnik, se je javno pokazal, da je socialist. Jakobby je bil rojen Poljak in ljubljansko meščanstvo mu je jako zamerilo, da se je mešal med delavce. Nekoč so mu rekli, da, če ga ni sram hoditi med delavce, potem bi ga tudi ne smelo biti sram, gnati svinjo po mestu, kakor jo goni kmet. Dr. Jakobby jim je odgovoril: »Tudi teža se ne sramujem. Če kdo plača 100 goldinarjev za mestne ubožce, storim tudi to, da dokažem, da me delavca in kmeta ni sram.« Stava je bil sklenjena in

Stanje naše socialne politike.

Po 6. januarju se je dvignila ljuta kampanja delodajalcev proti že obstoječi socialni zakonodaji, češ, da je premoderna, da ne odgovarja dejanski potrebi, vsled česar da je škodljiva gospodarstvu.

Ako pa upoštevamo resnično stanje, pridemo do nasprotnih zaključkov.

Na socialni politiki je zainteresiranih v celi državi približno 2 milijona oseb. To znači, da je delavsko zaščitno in zavarovalno pravo življensko vprašanje velikega dela državljanov naše države.

Kakšen pa je pravzaprav položaj v tem pogledu?

Naša socialna politika odseva predvsem iz treh zakonov: **Zakona o inspekciji dela, zakona o zavarovanju delavcev in zakona o zaščiti delavcev.**

Zakon o zaščiti delavcev pomeni deloma unifikacijo v raznih delih države že obstoječih zakonov in uredb, deloma pa tudi nove odredbe. Glavna določila so: **1. Delovni čas**, kateri znaša v industriji normalno 8 ur, izjemoma od 9—10 ur. V obrti od 8 do 10 ur, izjemoma 12 ur. Te odredbe pa niso prišle do popolne veljave, ker ni bil izdan tozadevni pravilnik, dasi je bilo predvideno, da bo izšel tekom 6 mesecev, ko stopi zakon v veljavo. Ko je pa izšla uredba o odpiranju in zapiranju trgovin, so dvignili delodajalci, v prvi vrsti obrtniki, tak vihar, da so dosegli v obrti 9- in 10urni delovni čas. **2. Zaščita žen in otrok.** Nočno delo je zabranjeno ženam brez razlike starosti in mladoletnim do 18. leta. Tudi to določilo se ne izvaja, kakor predpisuje zakon, ker ni na razpolago dovolj nadzornih organov. **3. Prepoved nočnega dela v pekarijah** v praksi tudi še ni uveljavljena. **4. Zaščita mater in dece.** V podjetjih preko 100 delavcev in če je v podjetju zaposlenih vsaj 25 delavk z malimi otroci, bi morala biti ustanovljena na račun podjetij posebna dečja zavetišča. Istotako bi moral biti dovoljen materam potreben odmor za dojenje otrok. Ta določila so v splošnem le na papirju.

5. Higijenski pogoji za delo. V smislu tega zakona bi morali biti vsi obrati urejeni tako, da ne bi bilo ogroženo zdravje delavcev. Vsako zboljšanje v tem smislu je bilo skoraj večji del preprečeno z izgovorom na gospodarsko krizo. **6. Obratni zaupniki.** Obratni zaupniki naj bi bili

Jakoby je gnal svinjo na vrvi od Mestnega trga do Ferlinca (sedaj restavracija Košak) ob belem dnevu. Ljubljanski meščani so pa najeli tolpo dečkov, da so Jakobya zasmehovali ali Jakobya to ni motilo, ker je hotel dokazati, kaka plitkost vlada med ljubljanskim meščanstvom glede poznanja modernih svetovnih naziranj.

Prvo praznovanje delavskega praznika je torej poteklo vobče mirno. Nobena bomba ni eksplodirala, dasi so bili Ljubljancan prepričani, da jih dobivamo iz Švice. Res pa je, da smo takrat dobivali iz Švice v zavojih socialistične knjige in časopise.

Po tem prvem maju se je pričel tudi med Slovenci širiti socializem. Celja, ki ga je označil s. Volk v svojem govoru, še nismo dosegli; a mnogo smo vendar napredovali, marsikaj si priborili z vztrajnim bojem za delavske pravice. In prav po vojni je pričel velik kapitalizem mogočno dvigati svojo glavo, zavedajoč se, da moč delavskih organizacij narašča in da zahtevajo več pravic za delavstvo. Delavstvo pa mora na trnjevi poti hoditi praktično pot in gojiti zlasti svojo solidarnost.

Ljubljancani, ki so prvega maja in že prejšnji dan pobegnili iz Ljubljane, so se pozno zvečer po raznih prostorskih potih vračali v mesto. V srčih jim je zarajalo, ko so našli svoje postelje neoplenjene, hiše in cerkve neoskrunjene, po mestu pa tisto mirnost in zaspanost, ki je Ljubljani že prirojena.

Vsaka delavska družina mora biti včlanjena v »CANKARJEVI družbi«!

Delavska akademija

mariborskih delavskih kulturnih društev se vrši v soboto, dne 4. maja t. l., v dvorani »Union« (Götz). Vstopnice se dobe v predprodaji v administraciji »Volksstimme«, v Konzumnem društvu in pri delavskih zaupnikih. — Sodrugi, sodružice! Posetite vsi do zadnjega to prireditve!

zastopniki delavstva ter posredovalci med delavci in delodajalci. V ta namen bi jim morala biti zasigurana posebna zaščita. Najnovejši pravilnik ne nudi te zaščite. **7. Svoboda delavskega združevanja.** Formalno obstoja taka svoboda, dejansko pa ne. Koliko zavednih delavcev-strokovničarjev je že izgubilo delo samo radi tega, ker so propagirali strokovne organizacije. **8. Posredovanje dela.** Zakon je predpisal snovanje borz dela, ki naj bi organizirale tako posredovanje ter podeljevanje podpor brezposelnim. Tudi ta ustanova ni izvršena tako, da bi odgovarjala svojemu namenu.

Zakon o inspekciji dela.

Inspekcija dela bi morala nadzorovati, če se izvršujejo določila zakona o zaščiti delavcev. Ta naloga bi se mogla doseči le, ako bi razpolagale z zadostnimi sredstvi in z zadostnim izvršilnim osebjem. Tega pa ni bilo in še ni. Statistika dosedanjega dela inspekcij dokazuje, da so mogle inspekcije dela izvrševati komaj deseti del od v zakonu predpisane dela.

Zakon o zavarovanju delavcev.

Ta zakon predvideva zavarovanje za slučaj bolezni, onemoglosti, starosti in smrti ter za slučaj nezgode.

Glavna napaka je v tem, da se je zavarovanje razkosalo. Prometna podjetja imajo svojo blagajno. Rudarsko zavarovanje je istotako izvedeno posebej. Poljedelske delavce se je za enkrat izvzelo od zavarovanja, izvesti bi se pa moralo do konca junija 1923. Zakon pa v tem pogledu ni proveren še do danes.

Zavarovanje za slučaj onemoglosti, starosti in smrti bi moralo stopiti v veljavo do 1. julija 1925. Toda s finančnim zakonom je bilo odgodelo do nadaljnjega.

Ko se je vpeljalo splošno zavarovanje, je obljubila država subvencijo letno 2 milijona, da bi se mogle premagati velike začetne zapreke. Te subvencije pa nikoli ni bilo. V posameznih letih je dala država te-le subvencije:

Leta	
1922	—
1923	1.880.000
1924	360.000
1925	360.000
1926	500.000
1927	130.00
1928	50.000
1929	—

Pa še te subvencije so se porabile večji del za državno nadzorstvo.

Poleg tega so bili prevajeni vsi izdatki za lečenje delavcev na nalezljivih boleznih v breme zavarovanja, dočim imajo vsi ostali državljani — tudi premožni — pravico do brezplačnega zdravljenja.

Taka je resnična slika obstoječe socialne zakonodaje. Radi tega je skrajno nepoznanje razmer ali pa neodpustljiva površnost, ako se trdi, da je socialna zakonodaja premoderna in da je v preveliko breme narodnemu gospodarstvu. Dejansko je večji del na papirju in delavstvo bo moralo prestati še veliko težkih in mogočnih bojov, da bo doseglo tako socialno zakonodajo, ki bo odgovarjala njegovim življenjskim interesom.

Član »Cankarjeve družbe«

bo vsak organizirani sodrug in sodružica. Zaupniki, ki ste dobili bloke, ali jih imate že izpolnjene? Pišite po druze. Cankarjev spominek postavimo velik — zato bodite vsi člani.

**DELAVCI!
DELAVKE!**

**POMNITE, DA PRIREDI
KONSUMNO DRUŠTVO**

ZA SLOVENIJO

V MAJU SVOJ

DELEŽNI MESEC

**VAŠA DOLŽNOST JE, DA
SODELUJETE!**

Culjkovski:

Črna beda.

Črna beda, blede smrt,
ta je naš vsakdanji gost;
prazen je naš krušni prt,
mesto kruha nam je post.

Oče v rovu je zasut,
mati kašlja, pljuje kri,
hišni gospodar pa krut
jo na cesto ven podi.

V tugi žena roke vije:
Kje pravica je, ti, bog?!
Deca pa za kruhom vpije,
mesto kruha ji je jok.

Črna beda, blede smrt,
Kaj se plaziš okrog koč?
Glej tam dvorec, krasen vrt,
boljši plen je tam mogoč.

Culjkovski:

**Veliki glasniki pravice
in miru o vojni.**

Ne ubijaj Jezus Nazaretski.
Vojna in krščanstvo sta dva nezdržljiva pojma!
L. N. Tolstoj.

Človeštvo je prokleto, ako je obsojeno, da večno ubija zato, da bi dalo dokaz o svoji hrabrosti. Hrabrost ni v tem, da se vzdržuje nad svetom mračen in strašen oblak vojne, pri katerem se vedno tolažimo, da se bo njegova plaha vsula na druge.
Zan Zores.

Rešite nas in naše otroke pred smrtjo glada, ki nam grozi, če bo šlo tako naprej; rešite civilizacijo in njene pridobitve, ki so nam jih v našem imenu pridobili učeni možje razuma; rešite svet, da ne pade nazaj v barbarstvo, rop in grozo!
Hodgson Pratt v pismu Bertii Suttnerjevi.

Človeštvo, razkosano po svetovni vojni, stoji na pragu še bolj peklenske vojne, ki bo milijone mladih ljudi in vse upe na boljše bodočnost nepovratno uničila. Če se ne bodo žene s svojimi poslednjimi silami borile proti temu valu uničenja, potem naj pride kri njih sinov čez njihove glave! One bodo skrivne morjenja, če ne bodo pokazale volje, da ga preprečijo.

Ni oprostjenja onim ženam, ki bodo mirno gledale, čakale, resignirane in utrujene, spričo tega največjega zločina sveta!
Romaïn Rolland.

Ljudje pač niso imeli niti pojma o tem, kar je pozneje prišlo. Pravzaprav najbolj pametni so bili še reveži in priprosti ljudje; oni so takoj smatrali vojno za veliko nesrečo, medtem ko takozvani boljši krogi od samega veselja niso vedeli, kaj bi, čeprav bi si ravno oni morali biti o posledicah najbolj na jasnem.
E. M. Remarque.

Danes krožijo letala kakor jastrebi nad evropskimi velemesti. Civilno prebivalstvo nima niti pojma, kako učinkujejo moderne bombe. Jaz, kot poznavalec vojne, zato slušam, da bi dopovedal ljudem potrebo mirnega sožitja narodov. Če se ljudstvo ne bo spametovalo, bosta kontinentalna Evropa in Anglija pri prvi priliki občutili na sebi nesrečo, ki bo stokrat hušja, kakor japonski potres.

Angleški general Jan Hamilton.

Bil sem vzgojen kot navdušen militarist, da ne rečem nacionalist in sem leta 1865. vstopil v armado. V vojni leta 1870. sem bil dvakrat ranjen in naslednjih 40 let sem sovražil Nemce in navdušeno pripravljaval revanžno vojno. Danes, s svojim 77. letom življenja, sem brezpogojni pacifist, odkrit internacionalist in pristaš nemško-francoskega sporazuma.

Vojna 1914—1918 mi je pokazala, kakva velika zmeta je, smatrati vojno za neizbežno zlo in za edini način reševati mednarodne spore. Sedaj spoznam, da se vojne več ne izplačajo, one ne osigurajo miru, temveč povzročijo le nemoralo in odpirajo na stežaj vrata politični reakciji. Zmaga ni več nagrada za hrabrost in navdušenje za dobro stvar, temveč samo delni rezultat premoči v tehničnih pomožnih sredstvih, na drugi strani pa posledica prisilnih razmer, tako da ima kriva država ravno toliko izgledeov na zmago, kakor nedolžna. Vojna ni samo uničujoča, barbarska in nečloveška metoda, poravnati mednarodne spore, temveč je to tudi najbolj neumen način, ki se mora z res pametno in učinkovito metodo nadomestiti.
Franc. general Percin, biv. čl. višj. voj. sveta.

Poskus, vojno npravnstveno opravičiti, se rad poslužuje formule: »Dokler ni greh s sveta odpravljen, tako dolgo se tudi vojna ne da odpraviti.« Če to brihtno dokazovanje do konca razmišljamo, pridemo do čudnih zaključkov. Če se smatra stremljenje za odpravo vojne za brezuspešno, zato ker je vojna posledica greha, potem bi morali tudi prenehati z borbo proti pijačevanju, neravnosti, tatvini in ropu. Potem bi bilo vse stremljenje, človeško družbo zboljšati in plemeniti, bez koristi, in cerkev sama bi izgubila svojo eksistenčno pravico.

Najhuše pri celi stvari pa je, da se nismo od bridkih vojnih izkušenj prav ničesar naučili in da ni na naših šolah in univerzah v tem pogledu ničesar boljše, pač pa v mnogem še hušje kot pred vojno.
Nemški generalmajor Schoenaich.

Dnevne novice.

Dijaške demonstracije v Sofiji. Ko je zvedelo dijaštvo za prepoved proslave 1. maja, se je zbralo 500 akademikov pred univerzo k protestnemu zborovanju. Policiji se je v zadnjem trenutku posrečilo aretirati 60 dijakov.

Posvetovalni odbor finančnega ministrstva. Kralj je podpisal ukaz o imenovanju posvetovalnega odbora pri računovodstvu finančnega ministrstva. To je nova ustanova, ki se uvaja v svrhu poenostavljenja uprave računovodstva ter zboljšanja poslovanja zlasti pri ocenjevanju državnih nabavk. Novi posvetovalni odbor tvorijo: Kot predsednik kasacijski sodnik Anastazij Predanović ter enajst članov, sami profesorji, sodniki ali direktorji ter zastopniki trgovskih in industrijskih zbornic. Delavske zbornice niso zastopane.

Volitve na Danskem so, kakor smo že predvidevali, končale z veliko zmago socialnih demokratov. Od 53 poslancev so poskočili na 61, konservativci so izgubili 5 mandatorov, komunisti pa niso bili niti enega.

Vladna kriza v Avstriji. Kakor smo že poročali, je dr. Ender odložil kandidaturu za zveznega kanclerja. Nato so ponudili kandidaturu profesorju Mittelbergerju, ki pa je tudi odklonil. Sedaj so si izbrali krščansko-socialnega poslanca dr. Strerowitza, ki naj bi poleg zveznega kanclerstva vodil tudi zunanje ministristvo.

Praški parlament je izdelal zakon, po katerem češka žandarmerija v bodoče ne bo več del armade in ne podležje vojni oblasti, ampak bo imela lastno vodstvo. S tem dobe žandarji tudi volilno pravico nazaj.

Tudi v Romuniji dviga fašizem glavo. Častniki baje pripravljajo vojaško diktaturo. Na čelu vojaške vlade bi naj stal kakšen član dinastije. List »Adeverul« je objavil zanimiva odkritja o akcijah vojaških krogov za izvedbo državnega prevrata ter uvedbo vojaške diktature. Na čelu diktature bi naj stal nek član kraljevske rodbine. Pristaši diktature utemeljujejo svojo nakano s tem, da sedanja Maniuva vlada ni sposobna, da bi državne interese uspešno branila. Kdo ve, kaj se plete za kulisa ni in kdo bi bil pravi diktator, ki bi ga naj formalno kril kak član dinastije. Kraljica-mati je bila ravnokar na daljšem potovanju po Evropi, predvsem na Španskem, kjer imajo tudi, kot znano, diktaturo. Diktature dišijo kapitalistom povsod.

Posredovalnica za službe v Beogradu. Organizacija hišnih poslov Jugoslavije v Beogradu je osnovala svojo posredovalnico za službe. Vse one, ki žele stopiti v službo kot hišni posli v Beogradu, naj to javijo posredovalnici. Posredovanje se vrši brezplačno, samo za pismeni odgovor, je potrebno priložiti poštno znamko. Naslov: Organizacija hišnih poslov Jugoslavije, Beograd, Nemanjina 34-II.

Vatikanska država in Zedinjene države ameriške. V Zedinjenih državah se je pričela propaganda, da naj Zedinjene države ne priznajo nove papeževe države. Zedinjene države so po večini anglikanske vere, kolikor se more verski problem smatrati kot državno vprašanje, zato je odpor razumljiv. Glavni vzrok pa ima politično ozadje. Stališče Vatikana kaže, da Vatikan računa na takozvane »katoliške« države pri svoji novi »katoliški akciji« in se Zedinjene države boje, da bi potom vatikanske politike dobile »katoliške« države tudi vplji na razmere v Zedinjenih državah. Iz tega razloga je urad za zunanje stvari izjavil, da Zedinjene države ne pošljejo diplomatskega zastopnika v Vatikan. Dogodki kažejo, če je to resna namera Zedinjenih držav.

Ljubljanska univerza — univerza kralja Aleksandra I. Kralj je dovolil, da se sme odslej ljubljanska univerza po njem imenovati univerza kralja Aleksandra I. Tem povodom so poslale kralju udanostne in zahvalne brzojavke sledeče korporacije: Ljubljanska oblast, mariborska oblast, ljubljanski občinski svet, zbornica za trgovino, obrt in industrijo, mariborska prosvetna zveza, zbor profesorjev in drugi.

V New Yorku gradijo največji hotel sveta. Hiša bo visoka 300 metrov in bo imela 76 nadstropij.

SUHOR

je zaradi svojega izvrstnega okusa ter velike vsebine redilnih snovi postal potreben celemu ljudstvu. Če hočete dobiti pravo kvaliteto, zahtevajte povsod samo

ROBAUSOV SUHOR

v originalnem zavoju ter z orig. zapečatnimi znamkami. — Te znamke jamčijo za kvaliteto. — Dobi se povsod!

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanju, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih porabijo prihodnjic. — Uprava.

V Nürnbergu je v tovarni za svinčnike izbruhnil velik požar, pri katerem je 32 delavcev zgorelo.

V okolici Strassburga se je vnel neki gozd. Ta kraj je bil med svetovno vojno v območju vojnih operacij in je bilo po gozdu raztresenih in skritih veliko neeksplozivnih granat, ki so med gozdnim požarom začele med strašnim pokanjem druga za drugo eksplodirati, da se je zdelo, kakor da se vsa okolica nahaja sredi najljutejše kanonade. Prebivalci bližnjih vasi so v grozi pobrali najnujnejše in zbežali v druge kraje.

+ Nekaj posebnega Vam nudi pri nakupu birmanskih daril tvrdka M. Ilgerjev sin, Maribor, Gosposka ulica 15, trgovina z urami in zlatnino. Samo prvovrstna kvaliteta, neverjetno nizke cene, poznano velika izbira, tudi na obroke.

Velika mizarska razstava bo prirejena v okvirju letošnjega velesjema v Ljubljani od 30. maja do 9. junija. Ugled in sloves naše domače mizarske industrije in obrti je itak velik. Razstavljeni izdelki bodo pričali, da je res na višku. Res, čudimo se, da se še najde naših ljudi, ki hodijo v inozemstvo po pretirano drugo pohištvo. Razstava, ki bo pravi pohištveni sejem, bo obsegala vse nijanse od najfinejšega modernega pohištva pa do priproste spalnice. Razstavi veliko število samih prvovrstnih in solidnih mizarskih tvrdk, ki se v vsem zamorejo kosati z inozemstvom.

Poljedelski stroji bodo na letošnjem ljubljanskem velesjemu od 30. maja do 9. junija v veliki izbiri postavljeni na ogled. Večina strojev bo obratovala, da se vidi njih delovanje. Med stroji bo več novih izumov, ki bodo tu prvič zastavljeni.

Društva, organizacije itd., ki imajo za letošnje poletje predvidene svoje kongrese in slične prireditve, prosí uprava ljubljanskega velesjema, da iste postavijo v čas letošnjega velesjema od 30. maja do 9. junija. Svoje sklepe naj društva sporoče naravnost upravi velesjema, ki jim bo v vsakem oziru šla na roko.

Trdo delo.

V temni noči daleč naokoli žareča svetloba žarkov, odbijajočih se od vznožja Pohorja. Lep pogled, ali strašen za one, ki se, objeti od ognja, mučijo za trd, vsakdanji kruh.

Obsežno poslopje; okna krvavo razsvetljena; okolica zaprašena; proti nebu se dvigajoči težki oblaki prahu. Tvorница za dušik d. d. v Rušah.

Rudarji se boje vročih jam; delavec iz Ruš pa karbidne peči, kraja, kjer se razliva ob brenčanju silnih električnih energij masa karbadi vsa žareča v pripravljene vozičke. Opazuješ to sikajočo maso in zdi se ti, kakor da bi strupeno apno bljuvali proti ljudem, ki so mu pripravili ta pekel. Mnogokrat se dvigne ter vžge na vse strani, da jemlje vid in prenado, Vi, ki vstopite. Pekel že na Rudarjeva pot v globino zemlje je težka, vendar je huda tudi pot delavca na šihit k peči. Opustite vsako nado, Vi ki vstopite. Pekel že na zemlji.

Pri strašni vročini se pehajo postave okrog žrela, ki požira ogromne mase apna in drugega materiala. V eter potegne in prah napolni vse kote tovarne, sili ti v oči, v usta in ušesa. Preprih na vseh koncih in krajih; veter te oplazi čez razmučen in skrivljen hrbet, da je trpljenje še večje. Prehlad, tuberkuloza.

Kaj bi opisal: žive priče tega gorja opaziš na delavcih samih. Ožgani obrazi, od apnenega prahu razjede na kožo na vratu in rokah, iz odprtih ran kaplja kaplja za kapljo kri, pomešana z znojem, ki curlja od njih. Pri karbidnih lomilcih v oddelku za dušik povsod prah, tekojoče postave, delo, znoj, kri; v osmih urah dvajset ton in še več in tuberkuloza.

Skrb starega družinskega očeta: Kako dolgo bom zdržal v tem peklju? Da, da; starostno zavarovanje; ne-

kje tam doli v Bosni ga že imajo. Pri nas je pa tvrdka nemška, v tehniki bolj napredna, v izkoriščanju pa še bolj. Kaj bi tudi ravnateljstvu starostno zavarovanje, glavno so dividende, bilanca; godba jim igra, pa še delavska. Hlapci, bi zbrusil naš Cankar. Dosti je še slovenskega delavstva, ki prinese tuberkulozo in bič.

Huda je bila zima, vrhu tega še skrajšani delovni čas; potrti in žalostni so hodili izmučeni delavci črni in ožgani iz šithe domov.

Težko, ali vendar polagoma si utira spomlad svojo pot in tudi mi upamo, da mora za tem trpljenjem priti svetlejši dan. Le enkrat v letu ugasnejo ognjeni zublji pri pečeh in preneha brnenje motorjev.

Manifestacija je vrgla iz zapršenih delavskih kolonij: starejše in mlajše, žene in deco. Tudi tja smo šli v od narave obdanjen prelepi kot, tja, kjer stoji kovačnica globoko v zemlji, tam, kjer vihtijo slabotne roke težka kladiva do pozne noči za tri dinarje na uro. Bogat je ta kot, seveda ne za vse; iz žuljavih rok, skrivljenih hrbtov se poraja bogastvo. Zmučeni obrazi tamkajšnjih delavcev so se zjasnili. Niso v razredni organizaciji; gospodar čuva nad njimi. Ali prišli bodo do spoznanja, zato pozdravljeni tudi vi sotrpini iz kovačnice, tovarne vžigalic in neštehtih žag.

Letos so težki časi, ali v naših dušah vzdržujemo trdno misel: Kdor veruje, ta zmaga! Le kvišku glave in še enkrat pozdravljeni!

„Zadružno“ organizirana dividendarija.

Sicer v Sloveniji ne obstoja nobena zadruga, ki bi imela v registriranih pravilih zapisan namen, da zbira v svojih vrstah duševno revščino. Toda, če tega nekatere zadruge nimajo v pravilih, pa vrše to nalogo brez pravil.

Nekaj privilegiranih »zadrug« in celo nekatere, ki pravijo, da so »svobodne«, se je že tako oddaljilo od smotrov prvotnega združništva, da v svoji agitaciji ne zna ničesar drugega, kakor apelirati na svoje dividendarstvo, dočim so ji vsaki socialno-politični in splošno človeški cilji postali — ne španska — prava afriška vas.

V nekaterih krajih so se te »tudi-zadruge« drznile razposlati med člane naših res svobodnih in neodvisnih zadrug, letake, v katerih pripovedujejo, da izplačujejo en ali dva odstotka višja povračila, ko naše Konzumno društvo in jih pozivajo, naj prestopijo k njim.

Ker nismo že dolgo, naj povemo zopet, da je naš pokret ustanovil zadruge za široke socialno-politične naloge. Naše zadruge, kakor so izplačevale do sedaj res samo 2 odstotka povračil, zato so pa postavile v vseh važnejših krajih Slovenije lepe delavske domove, ki dajejo streho organizacijam vsega pokreta. Baš ti delavski domovi omogočujejo našim strokovnim organizacijam, da vodijo svoje akcije in da so dosedaj možato preprečile nakane podjetnikov, ki gredo za tem, da se znižajo delavski zaslužki in podaljša delovni čas na 100 ur tedensko.

Ti domovi so omogočili našim kulturnim organizacijam, da so upostavile svoje močne telovadne enote, svoje številne pevske, glasbene in dramatične zборе, ter dvignile duševni nivo našega proletarijata na ono višino, ki začenja tudi nasprotnikom imponirati.

Menda se ne bomo dosti zmotili, če rečemo, da bi naše zadruge, če bi bile kratkovidne, lahko izplačale tudi po 6 ali 7 odstotkov povračila, toda pokret bi ne imel domov in materijelnih sredstev za dvigavanje gospodarske in kulturne sile našega proletarijata. To, kar bo delavec kot združnik na leto več dobil pri povračilih, bi pri mezdí v enem mesecu zgubil.

»Zadružnikom«, ki s takimi parolami agitirajo, je treba reči, če bi se zavedali svoje revščine na duhu, bi od sramu kričali: Gore, pokrite nas!

Lepa Črnogorka

ceni lepo perilo in skrbi, da bo dolgo trajno in se vedno bleščalo od snage. Ona radi tega rabi le

SCHICHTOVO MILO

Kultura.

E—h:

Ivan Podržaj; Martin Brbek.

Povest človeka, ki ne bi bil smel biti rojen. Izdala in založila založba »Luč« v Ljubljani. Strani 120. Cena 20 Din. Dasi-ravno je duhovščina pri Slovencih tisti stan, ki je posebno s podeželskim ljudstvom najtesneje združen, vendar vse doslej nismo imeli pisatelja, ki bi si bil upal posvetiti v farovž s človeško lučjo objektivnosti in brezobzirne resnice. Vsi naši župniki, kar jih imamo v literaturi — in koliko nam jih je naslikal že samo Ivan Pregel! — so orisani idealistično, tako, kakor bi morali biti po predpisih svoje duhovne zaobljube. Edini I. Podržaj se je naposled usmeril in brez laži in hinavskega olepševanja posegel naravnost v naše slovensko župnišče in nam predstavil župnika Martina Kokharkarja ter njegovo življenje in okolico z vsemi človeškimi vrlinami in slabostmi.

Martin Brbek, glavna in naslovna oseba povesti, je sin župnikov, in njegova življenjska pot je pol tragike, ki izhaja iz njegovega zagonetnega in nezaželjenega rojstva. Telesno neroden in duševno ne ravno najbistrejšega duha, hlapčuje v župnišču svojega očeta, ne da bi vedel, kdo pravzaprav je. Njegova usoda se razjasni šele tedaj, ko se zaljubi v mlado natakario in se hoče z njo poročiti, čemur se pa župnik upre, ker je njegova izvoljenka — njegova sestra.

To je zapletljaj in vsebina te povesti, ki je pisana spretno in zanimivo in jo bo vsakdo z veseljem prečital. Zelo posrečena je karakterizacija nastopajočih oseb, čist in klen je pa tudi jezik, zato jo priporočamo posameznikom in knjižnicam.

Književnost.

Fridtjof Nansen, V noči in ledu. Priredil Fran Albrecht. V Ljubljani 1928. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. 108 strani s slikami. Cena broš. knjigi 36 Din. vezani 46 Din. poštnina 2 Din. — Poskus Fridtjofa Nansena, priti v letih 1893 do 1896 na severni tečaj, je eden najzanimivejših in naj-

svojevrstnejših. Njegov načrt se je opiral na odkritje morskega toka, ki struji iz Sibirije preko Severnega ledenega morja proti Grenlandiji. Na podlagi tega toka je sklepal Nansen, da bi se dalo s pomočjo močne, ploščatozgrajene ladje, ki bi kljubovala pritiskom ledenih grmad, priti na severni tečaj. Ta poskus se je Nansenu vsaj deloma posrečil. Njegova ladja Fram je zaplula v Severno ledeno morje in tam primrznila. Nansen sam pa se je v spremstvu poročnika Johannena in nekaj psov peš odpravil po ledu na nevarno pot na severni tečaj. To potovanje, ki je trajalo skoro dve leti, je pogumni raziskovalec opisal v svojem znamenitem delu na posebno pretresljiv in dramatičen način. V njem sta z neposredno naravnostjo očrtani dve smeli, močni, požrtvovalni osebnosti v borbi z najhujšimi naravnimi elementi, v nečloveški borbi na življenje in smrt — prava moderna robinzonada, a brez primesi avanturistične fantastike. — Zato je prav, da je knjiga, ki je tudi sicer polna prekrasnih opisov narode in mrtve arktične pokrajine ter bogastva misli in doživljajev, izšla vsaj v skrčeni, smiselno prirejeni izdaji tudi v slovenskem jeziku. Ne-dvomno bo posebno mladini, pa tudi odraslim navdve dobrodošlo čtivo. Okrašena je z lepimi slikami v bakrotisku in pridejan ji je zemljevid prepotovane zemlje.

Za smeh.

Revolucionarji.

Bilo je v novembru leta 1918. ob prevratu, ko se je zbralo na Glavnem trgu v Ratiboru velikansko krdele razburjenih ljudi, ki so odločno in enodušno sklenili naskočiti in zasesti vse javne urade in proglasiti republiko.

Pa se domisli vodja: »Zastavo moramo imeti, rdečo zastavo!«

In krdele se je valilo proti manufakturni trgovini trgovca Zvitorepca.

»I, seveda«, je hitel gospod Zvitorepec, »rdečega platna imam dovolj v zalogi, in vam ga tudi prav rad odrežem, samo naskočite mi prinesite.«

In krdele puniterjev se je valilo proti rotovžu na nakižnici.

Priznalno pismo Ljudski tiskarni!

Ljudska tiskarna v Mariboru je tiskala letos »Sejmski Vestnik« za Ljubljanski velesejem, ki se je razposlal in čital po vsej državi. Za to lepo izvedbo je prejela sledeče priznanje:

LJUBLJANSKI VELESEJEM

razstavna reg. zadruga z o. z.

Opr. št. 1666/29/ KT.

Ljubljana, 17. aprila 1929.

P. n. Veleugledno

Ravnateljstvo Ljudske tiskarne

v Mariboru.

Danes smo prejeli prvo številko našega Vestnika, ki se je tiskala v Vašem zavodu. Tisk revije je čist in v modernem slogu, posebno kar se tiče oglasov.

Prijetno nam je, da Vam moremo izraziti k izvedbi naše priznanje.

Z odličnim spoštovanjem

Ljubljanski velesejem
razstavna reg. zadr. z o. z.
Ljubljana

Podpis. Ljubljana Podpis

Tiskarna izvršuje naročila za vso Slovenijo in se priporoča za izvedbo vseh v tiskarsko stroko spadajočih del.

STAVBENA, KONZUMNA IN GOSTILNIŠKA ZADRUGA

„DELAVSKI DOM“

V TRBOVLJAH R. Z. Z. O. Z.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po čistih 8% od dne vloge do dne dviga. Ima 3 prodajalne, 2 v Trbovljah, 1 v Senovu pri Rajhenburgu. Član te zadruge lahko postane vsak, ki vplača delež in vpisnino, delež znaša 50 D, vpisnina 2-50 D

NAČELSTVO.

Prav nič Vas ne stane

ako si ogledate letošnjo bogato zalogo vsevrstnega spomladanskega in letnega manufakturnega blaga pri tvrdki

L. ORNIK, Koroška cesta 9

Velika izbira prekrasnih desenov za obleke in plašče pravkar dospele iz največjih angleških in čeških tovarn. Vsled tega so tudi umevne **NAJNIŽJE CENE** kljub plačilnim olajšavam.

Kruh Kruh

iz zanesljivo najboljše banatske in ržene moke ter sveže pecivo dobite dnevno pri

I. MARIBORSKI DELAVSKI PEKARNI

Maribor, Tržaška cesta 38 :-: Telefon 324

in pri njenih filijalkah **Glavni trg 19** in **Stolna ul. 2**, kakor pri vseh prekuovalcih v mestu in okolici.

VSAKOVVRSTEN KRUH:

Črn kruh iz pšenične moke, kisel kruh iz pšenične moke (brez kvasa), ržen kruh, koruzen kruh, štruca z rozinami, mlečne štruce kakor tudi vsakovrstno fino in malo pecivo.

Snažna izdelava peciva. Polna teža.

Oblastno odobreni higijenični prostori pekarnarne.

Ogledovanje prostorov ob **vsakem času** zaželjeno.

VAŠ DOBIČEK JE

ako kupite obleke, nogavice, srajce in drugo manufakturno blago v trgovini

Zbirajte za
tiskovni sklad

I. Tomšič, Ljubljana

Sv. Petra cesta šte. 38

Ker je trgovina v lastnem lokalu in ne iščem velikih dobičkov, so cene neverjetno nizke. Oglejte si jih!

Naročajte in širite „Delavsko Politiko“

Pozor! Pozor!

Vsakdo naj se prepriča, da se dobi ceneje kot pri

razprodajah

vsakovrstno manufakturno blago samo pri

J. Trpin - Maribor

Glavni trg šte. 17

vorniška zaloga perila

zato **IZREDNO NIZKE CENE** pri največji izbiri.

SAMOVEZNICE

NOGAVICE

KONFEKCIJA

najlepša izbira in res solidne cene pri

Jos. Karničnik, Maribor
Glavni trg 11

NOGAVICE, sandale, otročje čevlje, perilo, kravate, naramnice, razno drobnarijo, pletenine, vrví itd. kupite najugodnejše pri

Drago Rosina

Maribor, Vetrinjska ulica št. 26

Eksportna hiša

„LUNA“

Maribor, Aleksandrova cesta

Najcenejši nakup galanterije, vezanine, otroških igrač ter pletenine domačega izdelka:

otročke nogavice	od Din 5.—	naprej
damske	„ 7.—	„
moške nog. (sokni)	„ 6.—	„
vezanine	„ 1.—	„
čipke	„ 1.—	„

Pleteni telovniki z rokavi, puloverji, cele obleke, perilo za dame in gospode, opreme za novorojenčke lastnega izdelka. Nadalje nudim: kravate, samoveznice, svilene trake, gumbe, sploh vse potrebščine za šivilje in krojače po brezkonkurenčnih cenah

Čitajte!

ново izišlo, socialno dramo Rudolfa Golouha

KRIZA.

Naroča se pri upravi »Delavske Politike« v Mariboru, Ruška cesta 5. Vsaka naša knjižnica, vsak naš čitatelj mora naročiti to našo najboljšo socialno dramo.

FOX-PASTA

Je in ostane znamka nedožene kvalitete

ZAHTEVAJTE POVSOD SAMO TO ZNAMKO

Valjčni mlin Edv. Mesesnel

Vič pri Ljubljani.

Nudi najfinejšo pšenično moko iz bačke pšenice, kakor tudi vse druge mlevske izdelke

Zahtevajte ponudbe!

Šivalni stroji

izborna konstrukcija in eleg. izvršitev iz lastne tovarne. 15-letna garancija. Vezenje se poučuje pri nakupu brezplačno. PISALNI STROJI ADLER. KOLESA iz prvih tovarn. Dürkopp, Styria, Waffenrad (Orožno kolo).

PLETILNI STROJI vedno v zalogi. — Posamezni deli koles in šivalnih strojev

IVAN JAX IN SIN

LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA C. 2.

Daje se tudi na obroke. Ceniki franko in zastonj

BLAGO

vseh vrst za obleke, plašče, površnike itd.

S V I L A

cefir, šifon za perilo in rjuhe v veliki izbiri in najceneje pri trdk i

NOVAK, LJUBLJANA

KONGRESNI TRG ŠTEV. 15

Vsem slojem dostopne cene. — Solidna postrežba.

Najcenejše potovalno sredstvo je kolo

kajti z nakupom kolesa te znamke si prihranite denar, čevlje in čas, obenem pa vsebuje isto najboljši material, ter si s tem prihranite nadaljne izdatke.

Glavno zastopstvo: Trgovina s kolesi

BOGOMIR DIVJAK

MARIBOR, GLAVNI TRG ŠTEV. 17

I. KUŠAR

tovarna vinskega in špirit kisa

VIČ PRI LJUBLJANI

Nudi najfinejši vinski in špiritov kis iz pristnega vina in špirta. Najstarejša tovarna kisa v Sloveniji.

Ustanovljena leta 1888.

ZAHTEVAJTE PONUDBE!

Zapomnite si to

da obleke se zares najcenejše dobo edino le v

Gradšču št. 4

konfekcija

DERENDA

Tam je velika izbira vseh moških, fantovskih in dečjih oblek. Delavskem slojem poseben popust.

TISKARNA »SLOVENIJA«

DRUŽBA Z O. Z.

Izdeluje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela, kakor časopise, brošure, knjige, tabele, delnice, note, razglednice, umetniške slike, plakate, trgovske in uradne kuarverte, pisma, vizitke, koledarje, strojno numeriranje itd.

LJUBLJANA / WOLFOVA ULICA ŠT. 4

Birmanska darila

v veliki izbiri po znižani ceni

I. Vilhar, urar, Ljubljana

Sv. Petra cesta 36.

Prva delavska parna pekarna

Ljubljana „Stan in dom“ Postojnska ulica 13

Naš družinski kruh je zaščiten z gornjo varstveno znamko

Josip Olup, Ljubljana

Na vogalu Stari trg števil. 2

Trgovina z manufakturnim blagom, velika izbira oblek lastnega izdelka iz angleških, čeških in domačih tovarn sukna in hlačevine. Velika zaloga klobukov, čepic in raznega perila. Moje geslo je: **Dobro blago!** --- **Nizke cene!**

Priporoča tudi svojo gostilno „Pod Trančo“

Franc Igljč, Ljubljana

Pražakova ulica 10

Krojaški atelje

se priporoča.

Poceni dobavlja:

likerje, pelinkovec, rum, konjak, slivovko, tro-pinovec, brinjevec, vino Vermout, malinovec
Tvornica konjaka in likerjev
VELEŽGANJARNA

VIKTOR MEDEN, Ljubljana

TELEFON 2071 Celovška c. 10 TELEFON 2071

Velika zaloga
čepic in uniformskih
potrebščin za železničarje itd.

A. KASSIG

Ljubljana, Židovska ul. 1
krznarnica in izdelovanje čepic

Podpisana pivovarna priporoča svoje staroznane in renomirane

Marčno in Bock pivo

in vabi vse cenjene odjemalce najljubše na odvoz

PIVOVARNA JOSIP TSCHELIGI

Potrebščine za krojače in šivilje, čipke, vezena, gumbi, modni našivi, svileni trakovi, svila za šivanje, D.M.C. artikeln za vezenje, šifon ter vsa druga drobnarija

MODNA TRGOVINA

ANTON PAŠ

MARIBOR, SLOVENSKA ULICA 4

Nogavice, rokavice, srajce, kravate, jopice, vso damsko, moško in otroško perilo, volnene veste itd.

STROGO SOLIDNE CENE!

BOTRI IN BOTRICE!

Birmanska darila kot ure, zapestnice, uhane, verižice v zlatu, double, srebru, dobite po neverjetno nizkih cenah pri urarju

A. Kajfež / Ljubljana / Miklošičeva cesta 14

v bližini hotela Union

IZRABITE UGODNO PRILIKO!

Hranilno in posojilno društvo delavcev v Mariboru

registrirana zadruga z omejeno zavezo

Uradne ure:

Vsak torek od 6. do pol 8. ure zvečer in vsako soboto od 4. do 6. ure zvečer v društveni pisarni: Frankopanova ulica 37, v lastni hiši

Hranilne vloge se obrestujejo z 5¹/₂% odtosno 7% proti odpovedi

Zomaž in Franja Bizilj

GOSTILNA KOLOVRAT

Ljubljana, Pred škofijo se priporoča.

Sodružice in sodrugi!

Kupujte samo pri tvrdkah, ki oglašujejo v „Delavski Politiki“ ...

CIRIL KAMPL

priporoča svoje izdelke od sodavice in limonade. Specialiteta Hermes-ov biser, „ČOKOLAT“ limonada in „I T O L“ specijalna limonada

Maribor, Ketejeva ulica 1

Delniška pivovarna Union

Pivovarna Ljubljana Sladarna

Tovarna drož, tovarna in rafinerija špirta v Ljubljani

Pivovarna-podružnica v Mariboru

(preje Th. Götz)

priporoča svoje priznane najboljše proizvode kakor svetlo in temno **pivo** v sodčkih in steklenicah

Telefon Ljubljana 2311

Telefon Maribor 23

Nabirajte nove naročnike

ŠTAMPILJE

naročate najbolje pri tvrdki

TEODOR RABIČ

LJUBLJANA, KOLODVORSKA UL. 26

Evald Popovič

Ljubljana

Topilnica masti. Mesna industrija. Trgovina z živo in zaklano živino.

F. M. SCHMITT, LJUBLJANA

TVRDKA: PRED ŠKOFIJO 2

LINGERJEVA 4

priporoča igrače, vozičke, kovčke, ročne torbice, aktovke, igralne karte, nahrbtnike, palice, domače čevlje, galoše, predpražnike, perilo, pletenine, nogavice, rokavice, robce, milo, parfum, ustno vodo i. t. d. -- v obilni meri in najnižjih cenah. --

NAŠIM RODBINAM PRIPOROČAMO KOLINSKO CIKORIJO

IZVRSTEN PRIDATEK ZA KAVO

Največja senzacija

je naš novo uvedeni ameriški

kreditni sistem!

8—12 mesev kredita

državnim in občinskim nameščencem kakor tudi solventnim kupovalcem drugih poklicov, ako se izkažejo z odgovarjajočo izkaznico. — Blago se izroči takoj. — Samo 10% predplačila! — Na ta način je omogočeno tudi manj imovitim, da si nabavijo prvovrstno radio-napravo. — Dosežena je torej najvišja mera v pogledu naše individualne prodajne organizacije, pridobivanja kupovalcev, kreditnega sistema, tehničnega nasveta, tehnične cen, tako da lahko z mirno vestjo trdimo, da smo v radio-prodaji zavzeli vodeče mesto. — Zato kupujte samo v radio-specialni trgovini

RADIO-STARCEL :: Maribor

TRG SVOBODE ŠTEV. 6